

Posudek vedoucí diplomové práce Adély Boháčové:

Dante a Ravenna

Dílo českého filologa a estetika Jaroslava Hrubana v kontextu moderní italské dantistiky

Fakulta humanitních studií Karlovy univerzity v Praze

katedra Dějin moderní evropské kultury

Vedoucí práce PhDr. Blanka Altová, Ph.D

Předložená práce obsahuje 143 stran textu, má deset kapitol, seznam obrazových a písemných pramenů (kritika pramenů v kapitole 10.), seznam použité literatury a internetových zdrojů. Obrazová příloha má 35 položek s popiskami. Tato diplomová práce je výsledkem náročné, soustředěné a dlouhodobé přípravy, během níž autorka soustředila a kriticky analyzovala velké množství textů i obrazových pramenů, osvojila si a účinně kombinovala různé metody a retrospektivní přístupy k textům a obrazům – ke komparaci výrazových a estetických prostředků, ale také k životu a dílu konkrétní osobnosti v širším politickém, kulturním i společenském kontextu. Většinu textů studovala v italštině. Pracovala velmi pilně, samostatně a kreativně. Práce je v mnoha ohledech objevná.

Autorka navázala na svou bakalářskou práci: *Peklo a ráj v imaginaci florentských autorů 13. - 15. století*,¹ ve které porovnávala Dantovo líčení pekla a ráje v Komedii s dobovými florentskými obrazy Posledního soudu. Vzhledem k tomu, že magisterské studium je zaměřeno na moderní dějiny, změnila úhel pohledu na vztah Dantovy imaginace a dobové vizuální kultury prostředí, ve kterém Dante žil – v tomto případě Ravenny – a zaměřila se v první části práce na italský moderní diskurs o případném vlivu Dantova pobytu v Ravenně na text Komédie. Ve druhé části pak aplikovala metody vizuální kultury v konstruktu Dantova „dobového oka“ a obrazu Ravenny v době Dantova pobytu. Komparovala výsledky výzkumu diskursu a ověřila je vlastní analýzou a interpretací vybraných veršů Komédie a témat a motivů ravennské vizuální kultury.

Studentka díky své znalosti italštiny bez problému pracovala s Dantovým textem Komédie a získala výborný přehled o vývoji a tématech italské dantistiky i historiografie, navázala odborné kontakty se současnými italskými badateli a opakovaně Ravennu navštívila, aby poznala prostředí města, obrazové prameny a studovala také v tamním archivu i knihovně. Téma Dante a Ravenna sledovala retrospektivně, relevantní autory a tituly seřadila chronologicky i podle oborových perspektiv a kriticky sledovala, jak se toto téma v odborném diskursu rozvíjelo a argumentovalo. I když se primárně zaměřila na italský diskurs, pro srovnání se okrajově zajímala i o české překlady Dantovy Komédie a o českou dantistiku a při té příležitosti se setkala s texty téměř zapomenutého českého (respektive moravského) estetika, filologa a spisovatele Jaroslava Hrubana (1886-1934), ze dvacátých až třicátých let 20. století, které ji zaujaly. Vyhledala si tedy dostupné poznatky o životě a díle tohoto autora, a protože jich bylo málo, pátrala iniciativně v archivech v Česku i v Itálii, navázala kontakty s jeho příbuznými, sledovala jeho italské stopy. Přečetla jeho tři autobiografické romány inspirované pobyty v Ravenně, studiem Dantových textů i průběhem jeho kariéry. Objevila řadu velmi zajímavých informací, ne všechny však mohla zařadit do této již takto obsáhlé práce. Zjistila mj., že Hruban navázal přátelské kontakty s některými italskými dantisty, a že jeho odborné texty vycházejí z italského diskursu spíše než z toho českého a rozvíjejí, dokonce předjímají, jeho vývoj, i když v něm, vzhledem k tomu, že byly

¹ Praha 2018. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií, Studium humanitní vzdělanosti - Historický modul. Vedoucí práce Altová, Blanka.

publikovány česky, nezanechaly stopu. Rozhodla se tedy tohoto autora zařadit alespoň experimentálně do italského diskursu.

Z předloženého přehledu vývoje italského diskursu vyplynulo, že na přelomu 19. a 20. století se Dantův vztah k Ravenně zakládal spíše na dojmech jednotlivých autorů, kteří vycházeli z předpokladu, že Dante, který závěr svého života strávil v Ravenně, musel být ovlivněn krásou a minulostí města a jeho mozaik. Teprve postupně se v tomto diskursu dospělo od dojmů a předpokladů k metodicky zakotveným analýzám a komparacím Dantova básnického textu a ravennských obrazů. V této souvislosti poskytlo zařazení Hrubana do tohoto diskursu cenné zjištění o významu a kvalitě české estetické školy Otakara Hostinského, která byla východiskem Hrubanova přístupu a umožnila mu s velikým časovým předstihem více jak dvou generací předjímat výsledky současného výzkumu ravennských vizuálních zdrojů Dantovy imaginace (srovnatelný přístup užívá Laura Pasquini (*1964).

Adéla Boháčová ve své promyšleně vystavěné diplomové práci prokázala schopnost nejen evidovat poznatky z výzkumu italského diskursu, ale dále s nimi cíleně pracovat ve vlastní analýze a komparaci textových a obrazových pramenů, včetně dobového obrazu města, ve které využila kombinaci metod literární i uměleckohistorické ikonografické analýzy a syntézy. Získané poznatky účinně propojila pomocí biografické metody a metod a přístupů vizuální kultury s Dantovým životem a dílem.

Předložená práce je po formální i jazykové stránce výborně zvládnutá, má promyšlenou a logickou strukturu se všemi náležitostmi. Autorka si jasně formulovala otázky a cíle práce, v průběhu psaní je neztratila ze zřetele. Plynule spojila výsledky kriticky utříděné kompilace a komparace odborné literatury a analýzy a komparace pramenů a dospěla k vlastnímu přesvědčivému závěru, ve kterém shrnula výsledky svého metodicky náročného a bravurně zvládnutého výzkumu. Autorka objevila nová témata i perspektivy dalšího výzkumu Dantova díla v kontextu dobové kultury. Její práci mohu s radostí doporučit k obhajobě s hodnocením výborně a navrhnout k publikování.

Blanka Altová

V Trstěnici u Litomyšle

3. 9. 2021